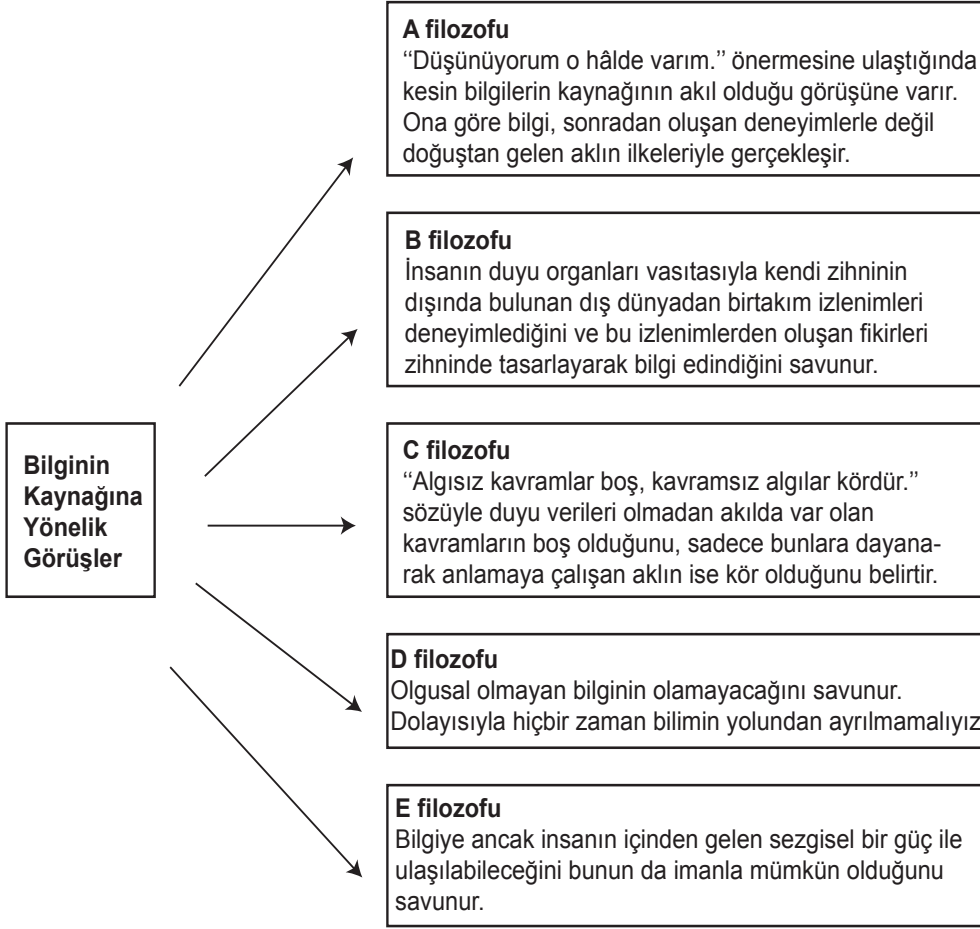

5. Tekrar Testi

1.

Yukarıdaki filozoflardan hangisinin görüşü diğer görüşlerden ikisinin eleştirisi niteliğindedir?

- A) A filozofu   B) B filozofu   C) C filozofu   D) D filozofu   E) E filozofu

2. “İnsan özgür doğar, oysa her yerde zincire vurulmuştur.” argümanının devamında Rousseau, “Kölelik içinde doğan her insan kölelik için dünyaya gelir, bundan daha su götürmez bir şey olamaz.” der. Köleler zincirler içinde her şeyi, hatta onlardan kurtulma isteğini bile yitirirler. Köleliklerini sever olurlar. İlk köleleri köle yapan kaba güç olsa da aslında onları kölelikte tutan korkaklıkları olmuştur.

J.J.Rousseau, Toplum Sözleşmesi

Rousseau'nun bu argümanının çıkış noktasının öncelikle aşağıdakilerden hangisine dayandığı söylenebilir?

- A) İnsanların hayatlarını sınırlayan durumların olması
B) Zayıf bir varlık olan insanın yaşamda köle olmaktan kurtulamaması
C) İnsanın köle olmayı kendisinin arzu etmesi
D) İnsanın özgürlüğünü yaşamaktan korkması
E) İnsanların kölelikten kurtulmasının devletin temel görevi olması

5. Tekrar Testi

3.

Bu dönemde akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır. Özgürlüğü engelledikleri düşüncesiyle siyasi ve dinî otoritelere karşı gelinmiştir. Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir. Aydın ve yazarlar sınıfı oluşmuştur.

D. Hume, J. J. Rousseau, I. Kant, Fichte, F. Hegel gibi düşünür ve filozoflar bu dönemde yaşamıştır. Bilginin kaynağı, birey-devlet ilişkisi, ahlakın ilkesi, varlığın oluşu bu dönemde öne çıkan problemler arasında yer almaktadır.

Verilen açıklamalarda aşağıdaki felsefe dönemlerinden hangisinin karakteristik özellikleri konuşulmaktadır?

- A) MÖ 6. yüzyıl-MS 2. yüzyıl felsefesi
- B) MS 2. yüzyıl-MS 15. yüzyıl felsefesi
- C) 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesi
- D) 18. yüzyıl-19. yüzyıl felsefesi
- E) 20. yüzyıl felsefesi

4. Bilgi nesneye uyum sağlamak zorunda değildir. Tam tersine nesne bilgiye uymak zorundadır. Çünkü bilgideki apriori form ve kategoriler nesnede değil öznedede bulunurlar. Nesnelere insan zihninin anlama yeteneğine uydukları sürece algılanabilirler. Burada nesne pasif durumda, zihin ise aktif olarak belirleyici durumdadır. Belirleme bir tür bilgi ekleme değil, anlama yeteneği ve algıdan gelen duyuları bir biçime ve forma sokmadır. Burada önemli olan zihnin belirleyici olmasıdır. Kant yargıları kaynağına göre apriori ve aposteriori olarak ikiye ayırır. Apriori yargıların doğruluğunu kanıtlamak için deneye gerek yoktur. Zira onlar doğruluğunu kendi içinde barındırır. Aposteriori yargıların doğruluğu ise ancak deneyle bilinebilir.

Kant'ın bu görüşlerine göre aşağıdakilerden hangisi aposteriori yargıdır?

- A) Her olayın bir nedeni vardır.
- B) Hiçbir bekar evli değildir.
- C) Parça bütünden her zaman küçüktür.
- D) Tüm cisimler uzamlıdır.
- E) Atlar dudakları ile su içerler.

5. Tekrar Testi

5. Aşağıda öğrenciler 18. yüzyıl-19. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamı hakkındaki bilgilerini paylaşmaktadırlar:

Şenay: Hümanizmin etkisiyle sanat ve felsefede yeni ekoller doğmuş, bilimde evrene yönelik yeni keşifler yapılmıştır.

Fatih: Bu dönemde felsefeye, inancın pekiştirilmesi amacıyla başvurulmuştur.

Azra: Matbaanın icadıyla okuryazarlığın artması, bazı din adamlarının dini kendi menfaatleri doğrultusunda kullandıklarını göstermiştir. Bu yeni anlayış reform hareketlerine yol açmış, Protestanlık gibi mezhepler oluşmuştur.

Buna göre hangi öğrencilerin verdiği bilgiler 18. yüzyıl-19. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamı için doğru değildir?

- A) Şenay   B) Fatih   C) Şenay ve Fatih   D) Azra   E) Şenay ve Azra

6. Kant'a göre bilginin tek bir kaynağı olamaz. Akıl (anlama yetisi) ve deneyim (duyarlık) tüm yargıların kaynağıdır. Ona göre bütün bilgiler hiç şüphesiz deney ile başlar. Fakat bilginin tamamı deneyden çıkmaz. Çünkü deney bir şeyin şu ya da bu durumda olduğunu gösterir, başka türlü olamayacak olduğunu göstermez. Aynı zamanda bir önermenin zorunluluğu da düşünülecekse bu önerme apriori de olmak zorundadır. Böylece Kant'a göre bilginin hem aposteriori hem de apriori bir boyutunun olması gerekir. Ona göre duyarlık verileri alma; anlama yetisi ise düşünme, kavramlar kurma ve yargılama yetisidir. Bilgide birbirine doğal olarak bağlı olan ve birlikte çalışan bu iki unsur sadece bilgi teorisini inceleme bakımından birbirinden ayrılabilir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür.
B) Tüm bilgiler deneyle başladığı için aprioridir.
C) Bilgi aracısız bir şekilde yalnızca sezgi ile elde edilir.
D) Bilgilerin elde edilme biçimleri farklıdır.
E) Duyarlık verileri anlama yetisinden önceliklidir.

5. Tekrar Testi

7. 18-19. yüzyıl filozoflarından bazılarının ele aldığı felsefe problemleri şunlardır: Kant'a göre bilgilerimiz deneyimle gelir ama bilgi, deneyim değildir. Renkleri görmeden bilemeyiz ama görme deneyimi renk değildir. "Bilgi deneyim olmadan sadece akılla, akıl olmadan da sadece deneyimle elde edilemez." diyerek bilginin elde edilmesini sorgulamıştır. Locke başka bir felsefi alanda devlet kavramını sorgulayarak liberal bir devlet sistemini savunmuştur. Bentham ahlak felsefesinde faydacılığı öne çıkarmıştır. İnsanın acıdan kaçtığı ve hazza yöneldiğini iddia etmiştir. Hegel ise varlıkların oluş ve değişimini diyalektik bir tarzda açıklamıştır.

Bu parçadan hareketle 18-19. yüzyılda aşağıdakilerden hangisinin öne çıkan bir problem olduğu söylenemez?

- A) Doğru bilginin kaynağı
B) Birey-devlet ilişkisi
C) Ahlakın ilkesi
D) Varlığın oluşu
E) Tanrı-varlık ilişkisi
8. Kant'a göre duyu organlarından gelen veriler, aklın formları sayesinde anlamlı hâle gelir. Bu formlar ancak duyu verileri ile birlikte ortaya çıkan zaman ve mekân formlarıdır. Ona göre mekân deneyden türetilen bir form değil, tüm dış deneyin temelinde yatan zorunlu, apriori bir koşuldur. Bu koşul sayesinde dış duyum olanaklıdır. Dıştan hiçbir algı mekâna bağlı olmaksızın gelemez. Duyarlığın formlarından ikincisi zamandır. Zaman iç duyunun algı formudur. Kant zamanı bilginin zorunlu koşulu olarak görmüştür.

Bu metnin konusunun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Bilginin sınırı
B) Bilginin değeri
C) Varlık-bilgi ilişkisi
D) Bilginin imkânı
E) Duyarlık formları
9. Rousseau birçok düşünürün aksine doğada insanların özgür olduğunu ve onları sınırlandıracak bir şey olmadığını savunur. Ona göre toplum ve devlet öncesi dönemde insanlar daha özgür, eşit ve mutludur. Fakat özel mülkiyet sorununun ortaya çıkmasıyla birlikte zenginler ile yoksullar arasında çatışmaların yaşanması sonucu zenginler bunu kendi lehlerine çevirmek için toplumu bir sözleşme etrafında toplamışlardır. Böylece kurulan devlet ve konulan yasalar, herkesin can ve mal güvenliğini korumak amaçlı görünse de aslında zenginlerin lehinedir. Çünkü zenginler, kendi mülkiyetlerini korumak amacıyla yoksul kesime çeşitli görevler vererek onları ikna etmeyi başarmıştır. Aslında özgürlük gibi görünen bu durum yoksul kesim için zenginlere bir nevi kölelik durumundan başka bir şey değildir. Günümüzde de insanlar özgür olduklarını hissederler ancak birçok koldan aslında bağılıdır.

Rousseau'nun bu düşüncelerini özetleyen yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendimiz için koyduğumuz yasalara boyun eğmek özgürlüktür.
B) Bir kişi yasaları çiğnerse devlete savaş açmış olur.
C) Bir yurttaş ne başkasını satın alacak kadar zengin, ne de kendini satmak zorunda kalacak kadar yoksul olmamalıdır.
D) İnsan özgür doğar oysa her yerde zincire vurulmuştur.
E) Herkes her şeyini verirse hiç kimse hiçbir şeyini vermemiş olur.

5. Tekrar Testi

10. 18-19. yüzyıl felsefesi; Batı coğrafyasının toplumsal yaşantısındaki köklü değişimlerin, Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi gibi bütün dünyayı etkileyen olayların yaşandığı bir dönemde geleneksel düşünceye karşı akli özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir. Bu nedenle bir dönemi anlayabilmek için onun tarihsel arka planına bakmak ve oluşum unsurlarını bilmek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesini ortaya çıkaran unsurlardan biri olamaz?

- A) Rönesans ve reform hareketlerinin toplumsal yapıyı etkilemesi
- B) Siyasi ve dinî otoritelerin sorgulanması
- C) Bilim ve felsefede yaşanan gelişmelerin, insanın doğaya bakışını değiştirmesi
- D) Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimine bağlı problemlerin tartışılması
- E) Akıl ve inanç tartışmalarının ön plana çıkması

11. "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." sözüyle Kant 18-19. yüzyıl felsefesini etkileyen önemli bir filozoftur.

Kant'ın bu sözüne bakıldığında aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerinden biri olamaz?

- A) Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.
- B) İnançın bilgiyi mümkün kıldığı düşüncesi egemen olmuştur.
- C) Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir.
- D) Birey merkeze konulmuştur.
- E) Felsefede yeni ekoller çıkmıştır.

12.

Hobbes

Doğa durumunda birbirinin kurdu olan insanlar bir sözleşme ile hak ve özgürlüklerini kendi iradeleriyle bir güce tek taraflı devrederek kargaşaya son verip güvenlik içinde yaşamak istemişlerdir.

Locke

Siyasal toplum ve siyasal güç sözleşme sonucu olduğu için yönetilenlerin de onayına sahip olacaktır. Siyasal güç mülkiyet hakkını korumak için kurulduğundan bunun ortadan kaldırılması düşünülemez.

Rousseau

İnsan özgür olarak doğar ama sonra her yerde zincire vurulmuştur. Bu durumdan ise ancak sözleşme ile katıldığı, kendi özgür iradesiyle onayladığı ve bağlandığı bir yapı meydana getirmekle kurtulabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu filozoflara göre devletin ortaya çıkış nedeni olamaz?

- A) Anlaşmazlıkları karara bağlayacak yazılı bir düzenlemenin gerekliliği
- B) Doğa hâlinde yaşamının artık mümkün olmadığının ortaya çıkması
- C) Mülkiyet hakkı üzerindeki tehdidin mevcut koşullarla önlenememesi
- D) Toplumsal düzenin devamının başka türlü mümkün olmadığının anlaşılması
- E) Halkın kendi kendini yönetme olanağının olması

5. Tekrar Testi

13. Denizdeki dinmek bitmeyen fırtınaların büyücülük sonucu olduğu ileri sürülerek birçok kişinin yakıldığı İngiltere'de devamlı tekrarlanan veba salgını, Almanya'da Otuz Yıl Savaşları'nın korkunç yıkımı Tanrı'nın bir gazabı ve günahkâr insanların zayıflığının bir delili şeklinde gerçekleşen uyarılar olarak algılanırdı. Temel dinamiği değişim olan insan aklına sınırsız bir güven duyulan, her şeyin akıl süzgeci temel alınarak eleştiriden geçildiği aydınlanma işte böyle bir ortamın sonucunda ortaya çıkmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin aydınlanma döneminde ortaya çıktığı söylenemez?

- A) Dinsel baskıdan kurtulmanın yollarının aranması
- B) İnsanın kendi aklını başkasının kılavuzluğuna başvurmadan kullanmayı istemesi
- C) Toplumun dinsel metinlere, eski geleneklere ve ön yargılara dönmeyi arzulaması
- D) Geleneksel yaklaşımların kuşkuyla karşılanması
- E) Aklın temel alınarak her türlü dogmacılığa karşı gelinmesi

14. Aydınlanma dinsel metinlere, eski geleneklere, ön yargılara bir karşı çıkıştır. Kant aydınlanmayı, insanın kendi kusuruyla içine düştüğü ergin olmama durumundan kurtulması olarak niteler. Ergin olmamayı ise ..... kullanamamasından kaynaklandığını söyler.

Buna göre aydınlanma dönemi dikkate alındığında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin gelmesi en uygundur?

- A) ahlakı
- B) dini
- C) metafizik unsurları
- D) akli
- E) kutsal metinleri

15. 18-19. yüzyılda İngiliz aydınlanmasının emprizm ve duyumculuğun; Fransız aydınlanmasının rasyonalist ve matematik unsurların; Alman aydınlanmasının ise idealist, rasyonalist, romantik kurgulara dayanan gizemciliğin etkisinde kaldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca aynı yüzyılda aynı ulustan olan filozoflar arasında da büyük oranda farklı görüşlerin ortaya çıktığı bilinmektedir.

Buna göre bir düşüncenin farklı algılanması ve uygulanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Aydınlanma düşüncesinin kişiye ve topluma yüklediği anlamın anlaşılması
- B) Ana karakter aynı olsa da her oluşumun farklı toplum ve kişilerde aynı seyretmemesi
- C) Toplumların düşünce birikimlerini sistemli hâle getirememesi
- D) Dünya gerçekliğinin kişi ve toplumdan bağımsız olması
- E) Düşüncenin oluşumunun toplumsal beklentilerden bağımsız olması

5. Tekrar Testi

16. Ahlak yıllardan beri özellikle felsefe ve psikoloji olmak üzere birçok disiplinin ilgisini çeken bir konu olmuştur. “İnsanın olmadığı yerde ahlak olur mu, hangi insan davranışı ahlakidir ya da ahlaki değildir?” gibi sorular birçok düşünürün üzerinde durduğu sorulardandır. ABD’li psikolog Lawrence Kohlberg’in ahlaki anlamda gelişmemiş insan düzeyini ifade ettiği; davranışlarında sürekli kişisel çıkarı amaçlamak olarak özetlenebilecek ‘Saf Çıkarıcı’ insan evresinde olmanın aksine Kant, insanın ihtiyacı olan birine para verirken bile kendi vicdanını rahatlatmayı amaçlaması söz konusuysa bunun ahlaki bir davranış olamayacağını, bir davranışın ahlaki olabilmesi için görev bilinciyle karşılıksız yapılması gerektiğini savunur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kant’ın ahlak görüşünü ifade eden kavramdır?

- A) Hazcılık
- B) Ödev ahlakı
- C) Toplumsal faydacılık
- D) Sezgicilik
- E) Mutluluk ahlakı

17. 18. yüzyılın en önemli düşünürlerinden olan Rousseau’nun çalışmalarında çözmeye çalıştığı temel problem hem insan toplumunun ortak çıkarı doğrultusunda bir ilerleme sağlanması hem de bu ilerleme sağlanırken bireysel özgürlükler ile kişiler arası eşitlik durumunun bozulmamasıdır. Rousseau’ya göre yurttaşlar olmadan erdem, erdem olmadan özgürlük, özgürlük olmadan devlet olmaz. Rousseau devletin iktidara değil, halka ait olduğunu savunmuş ve ulus-devlet anlayışını benimsemiştir.

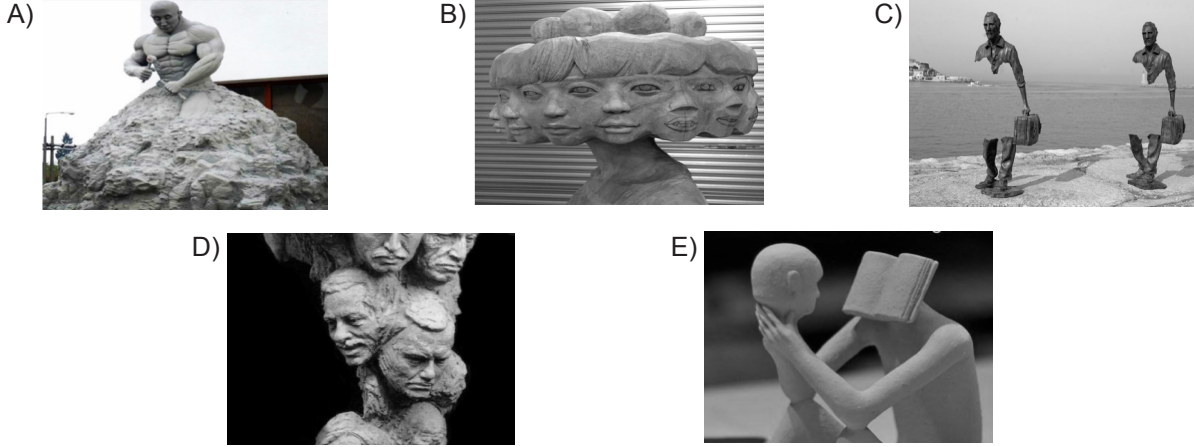
Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşamaz?

- A) Bireyler ahlaki olgunluğa sahip olmasa da özgürlükten söz etmek mümkündür.
- B) İnsanların olmadığı bir yerde erdemden söz etmek mümkün değildir.
- C) Devlet esasen halka ait bir olgudur.
- D) Toplumsal ilerleme tüm insanların ortak çıkarları korunarak gerçekleştirilebilir.
- E) Toplum içerisinde bireylerin özgürlük ve eşitliği arasındaki denge oldukça önemlidir.

5. Tekrar Testi

18. Heidegger insan olarak bizleri diğer varlıklardan farklı kılanın, kendi varlığımızı ve bir varlık olarak var olmanın anlamını sorgulayabilmek olduğunu düşünür. İnsanın varoluşunun temel amacı, mevcut potansiyelini kullanarak kendini gerçekleştirmek ve içinde bulunduğu dünyayla kendini bir bütün hâline getirmektir; bunu gerçekleştirmenin ilk adımı ise 'kendini bilme'dir. İnsan varlığının doğası, sahip olduğu öz bilinçle şekillenir; kendini var edebilmesi için kendini bilmesi gerekir. Kendi öz kimliğini keşfetme ve ortaya koyma çabası içindeki sanatçı da bunu kendi varoluşu üzerinden yapmanın yollarını arar. İnsanın kendini bilebilmesi için öncelikle kendine dönmesi, kendini anlaması gerekir. İlk adımı kendine yönelmek olan bu yolda insan ancak kendine dışarıdan bir göz olarak bakabildiğinde başarıya ulaşır.

Bu parçanın temel görüşüne en uygun olan görsel aşağıdakilerden hangisidir?

19. 18-19. yüzyıl aydınlanma felsefesi, 15. yüzyıl modern düşünce ile başlayan aklın ve bilimin öne çıkarıldığı bir sürecin sonucudur. Bilim, teknik, sanat, siyaset ve felsefede birçok ürünün ortaya konulduğu aydınlanma dönemini daha iyi anlamayabilmek için onun tarihsel arka planına bakmak ve oluşum unsurlarını bilmek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesini hazırlayan unsurlardan biri değildir?

- A) İlk neden ve değişim düşünceleri
B) Hümanizm anlayışı ve felsefede yeni ekoller
C) Coğrafi keşifler ve bilimsel gelişmeler
D) Rönesans ve reform hareketleri
E) İslam coğrafyasından Avrupa'ya yapılan çeviri faaliyetleri

20. 18-19. yüzyıl felsefesi, Batı coğrafyasının Fransız İhtilali ve Sanayi devrimine bağlı siyasal, sosyal ve ekonomik alanda birçok problemlerin yaşandığı bir dönemde, geleneksel düşünceye karşı akli özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Din merkezli düşünceden, insan merkezli düşünceye geçilmiştir.
B) İnsanı ve doğayı sadece akıl temelinde anlamak amaç edinilmiştir.
C) Toplumsal değişimler sonucu siyasi otoritelerin gücü artmıştır.
D) Felsefede yeni akımlar çıkmış, sanat ve edebiyatta önemli eserler verilmiştir.
E) İnsan akli sayesinde tüm sorunlardan kurtulabileceği düşüncesi gelişmiştir.

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.